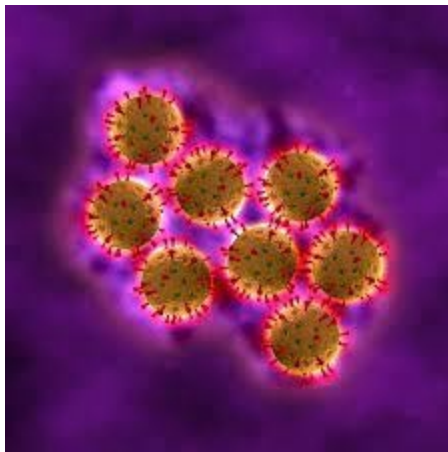

РОТАВИРУС - ЦРЕВНИ ИНФЕКЦИИ НА РОТАВИРУС

Ротавирусите се најчеста причина за акутна вирусна дијареја кај доенчиња и мали деца. Тие влијаат на исклучително голем процент (до 95%) на деца на возраст под пет години. Тешки инфекции со значителна дехидратација се забележуваат главно кај деца помеѓу три месеци и три години.

Во споредба со другите причини за гастроинтестинални инфекции (*Shigella*, *Salmonella*, патогени *E. coli*, итн.), ротавирусите се поврзани со најтешките случаи, најголема фреквенција на хоспитализации и компликации.

Кратки епидемиолошки податоци

- **Извор на инфекција** - болни и здрави носители;
- **Механизам за пренесување на инфекцијата**
фекално-орален - со екскреција на вируси со измет и последователна инфекција со ингестија); и
контакт-домаќинство - преку контаминирани раце, играчки, површини, храна и вода.
- **Подложност** - сите возрасти се подложни, но најчесто се заразени деца на возраст од 2-3 години;
- **Заразност** - Вирусот е многу заразен - мал број на вирусни честички во телото можат да покажат клиничка слика;

- **Отпорност** - се карактеризира со значителен отпор во надворешната средина. Индикативен факт е дека ротавирусите живеат на рацете повеќе од 4 часа, во изметот - 7 месеци. Она што е специфично за овој вид на вирус е дека хигиената, колку и да е добра, не ги уништува;
- Значителна должина на време во кое пациентите со ротавирусен гастроентеритис се заразени. Откриено е дека дете кое развило инфекција со ротавирус, го излучува вирусот во столицата скоро 2 месеци по завршувањето на болеста;

Сезонска болест - Болестите се регистрираат во текот на целата година, но со врв во сезоната есен-зима.

Клиничката слика

Клиничките манифестации се движат од лесна, само-ограничувачка дијареја до тешка. Карактеристично за ротавирусниот гастроентеритис е тријадата на симптоми: повраќање, дијареја и треска. Често се придружени со акутна катарна на горниот респираторен тракт - течење на носот, воспалено грло, акутна сува кашлица. Инкубациониот (скриен) период на болеста е од 15 часа до 7 дена, најчесто 1 - 3 дена.

Обично првиот симптом на болеста е **повраќање**, но може да се појави истовремено со дијареја или понекогаш по нејзиното појавување; да биде единствениот симптом или воопшто да отсуствува. Повраќање се јавува кај околу 80-90% од пациентите со ротавирусен гастроентеритис.

Синдром на дијареја е главна клиничка манифестација. Изметот е воден, обилен, со непријатен мирис, пенлив, жолто-зелен или облачен бел без патолошки нечистотии (крв, слуз) и тенезми. Интензитетот на дијарејата варира: до 5 движења на дебелото црево на ден во лесни форми на болеста и 6-9 или > 10 во умерени и тешки форми. Времетраењето на дијарејата е 3-8 дена. Кај околу 30% од пациентите со ротавирусна болест, температурата е над 39 степени.

Најчестите **симптоми на дехидратација** се: ретко мокрење, сува кожа и мукозни мембрани, летаргија. Кај бебињата, недостаток на солзи при плачење; потонати очи, образи, стомак, фонтанела; сува уста со испукани

усни; суви пелени, неизмазнување на кожата по стискање; продолжино полнење на капиларите; состојба на летаргија и поспаност.

Компликации

Екстремната дехидратација и сериозната нерамнотежа на електролитите се најтешките компликации на гастроентеритисот кај ротавирусот. Можни други компликации на инфекција со ротавирус се: бронхопневмонија (воспаление на белите дробови), отитис (воспаление на увото), пиелонефритис (воспаление на бубрезите), регистрирани се случаи на дијабетес до 2-ри месец од болеста и други.

Дијагноза

За присуство на ротавирусна инфекција секогаш постои сомневање за каква било акутна водена дијареја придружена со треска и особено кај деца (и не без причина). Дијагнозата се поставува со изолирање на вируси од измет во специјални хранливи материи и (или) откривање на антитела против нив во крвта, но овие тестови се многу ретки кај масивни епидемии или други епидемиолошки индикации.

Превенција на вакцини

Вакцинацијата спроведена до 6-от месец од раѓањето штити од ротавируси!

Вакцината против ротавирус е вклучена во задолжителното вакцинирање на САД, Канада, Австралија, Латинска Америка и голем број европски земји, вклучувајќи ги Австрија, Белгија, Летонија, Луксембург, Финска, Германија. Во Р.С. Македонија, од 1 јули 2019 година, имунизацијата со ротавирус е вклучена **во списокот на редовни имунизации** од страна на Министерството за здравство.

Ротавирусната дијареја се спречува со вакцина, а сите родители кои сакаат да ги заштитат своите деца од овие вируси можат да го сторат тоа преку нивниот личен лекар.

Имунизација против ротавирусот Заштита од ротавирусот е на располагање бесплатно преку Националната програма за имунизација. Во Викторија, имунизацијата е бесплатна за бебињата и се дава низ уста во две дози на возраст од два и четири месеци. Првата доза мора да се даде пред бебето да биде на возраст од 14 недели и шест дена, а втората доза пред да има 24 недели и шест дена. Вакцината не заштитува од други видови на пролив, но го намалува ризикот од пролив опасен по живот предизвикан од ротавирусот

Список за проверка пред имунизација

Пред да ја добие вакцината, речете му на вашиот доктор или медицинска сестра ако вашето бебе:

- е постаро од препорачаната возраст за првата или втората доза
- не му е добро (има температура над 38.5°C)
- имало сериозна реакција на која и да е вакцина
- имало силна алергија на било што
- имало intussusception (блокирање предизвикано кога еден дел од цревата се вовлекува во соседниот дел, како делови на телескоп) или вродена абнормалност што може да доведе до intussusception
- прима стероидни лекови
- примило трансфузија на крв или крвни продукти
- има намален имунитет поради ослабен имунолошки систем, абнормална состојба на крвта или пореметување, рак, СИДА (HIV) или извесни лекови
- ако некој во вашето домаќинство има намален имунитет.

Подготвил:

Д-р Велибор Стојанов